

HET EEUWIGE LEVEN LUCIA RAADSCHELDERS 1954-2018

Bevlogen strijder tegen het apartheidsregime

Lucia Raadschelders

Foto Sfiso Sibanyoni

Vanuit Zambia en Swaziland streed ze tegen het apartheidsregime. Daarna bleef ze in Zuid-Afrika wonen om het land verder op te bouwen.

Ze had een wildparkkaart zoals Nederlanders een museumkaart hebben', zegt Jacinta Raadschelders over haar zus.

Lucia Raadschelders was een idealiste pur sang die in de jaren tachtig naar zuidelijk Afrika toog om van dichtbij te strijden tegen het apartheidsregime. Nadat die strijd was beëindigd, keerde ze terug naar Nederland en werkte nog een blauwe maandag op het stadhuis in Amsterdam, voordat ze ontdekte dat ze mee wilde helpen met de opbouw van een nieuw land. Ze emigreerde naar Zuid-Afrika en ging er nooit meer weg. 'Nederland was in haar ogen af. Daar kon ze nog een verschil maken', aldus Jacinta Raadschelders.

Zes jaar geleden werd asbestkanker bij haar ontdekt. Aanvankelijk leek een behandeling aan te slaan. Maar dit jaar keerde de ziekte terug. Ze overleed op 18 november in haar woonplaats Johannesburg.

Lucia Raadschelders was de jongste in een katholiek gezin van elf kinderen in Amstelveen. Haar vader had daar een bakkerszaak en een banketbakkerij.

Na de Mulo en de MMS ging ze naar de lerarenopleiding d'Witte Lelie in Amsterdam. 'Ze was echt een kind van de jaren zestig en zeventig. Ze betoogde tegen de oorlog in Vietnam, de fascistische dictaturen van Spanje, Portugal en Chili', zegt de journalist Bart Luijck die enige tijd huisgenoot van haar was toen hij als correspondent in Zuid-Afrika werkte. Ze ontmoette de jonge activiste Conny Braam (nu bekend van boeken als *De Woede van Abraham*) die in 1971 mede-oprichter was van de Anti-Apartheidsbeweging Beweging Nederland (AABN).

Ze kreeg hier een betaalde baan en ging campagnes organiseren voor de vrijlating van Nelson Mandela, het steunen van het ANC en de boycot van Outspan-sinaasappelen (uit Zuid-Afrika). Jacinta

Raadschelders: 'Ze had een sterk rechtvaardigheidsgevoel en koos voor het actiewezen. Onze ouders waren typische katholieken van die tijd die liever zagen dat de meisjes keurig trouwden. Maar vader stierf jong en moeder was te overtuigen.'

Eind 1985 besloot ze naar Swaziland te gaan in het kader van de operatie Vula - een ondergrondse beweging die tot doel had Zuid-Afrikaanse vrijheidsstrijders te helpen met een nieuwe identiteit. Ze beheerde *safehouses* voor mensen die door het apartheidsregime werden gezocht.

Toen Zuid-Afrikaanse doodseskaders haar daar bedreigden besloot ze voor korte tijd terug te keren naar Nederland. Ze sloot daar zelfs een politiek huwelijk met een buurman om een andere achternaam op haar paspoort te krijgen.

Vervolgens was ze betrokken bij het beheer van een nieuw safehouse in Zambia. Na de vrijlating van Mandela in 1990 en de afschaf-

ping van de apartheid ging ze eerst wonen in East-London in de Oostkaap en later in Johannesburg.

Jacinta: 'Het was daar niet altijd gemakkelijk als alleenstaande vrouw. Enige tijd kon ze werken bij een energie-instelling, wat haar niet erg beviel. Uiteindelijk kon ze in dienst komen van een particuliere filantropische instelling en de laatste tien jaar werkte ze voor de Nelson Mandela Foundation.' Ze was betrokken bij de totstandkoming van een aantal boeken over Mandela.

Luijck noemt haar zeer bescheiden. 'Ze vond dat ze een beetje een rol had gespeeld. Nooit een grote rol. Ze was gesloten, hetgeen misschien ook te maken had met haar werk in een tijd dat discretie een zaak van leven of dood was. Ze voldeed totaal niet aan het karikatuur van een bevrijdingsstrijder die blindelings commando's opvolgde. Ze wilde precies weten waarom ze iets moest doen.'

Peter de Waard